

Lucemburkové

Obsahový cíl:

- Žák vysvětlí nástup Lucemburků na český trůn.
- Žák uvede základní informace o Janu Lucemburském, Karlu IV. a Václavu IV.
- Žák uvede významné mezníky a zakladatelské činy spojené s Karlem IV.
- Žák dokáže popsat a pojmenovat základní rodinné vztahy Karla IV.

Jazykový cíl:

- Žák odpoví na otázky k textu.
- Žák doplní slovesa do textu.
- Žák zná a používá odbornou terminologii při tvorbě vlastního textu.
- Žák dokončuje věty.
- Žák bude v rámci skupinové a samostatné práce:
 - poslouchat informace ostatních spolužáků, doptávat se, zapisovat informace do vývojového diagramu
 - prezentovat získané informace před třídou společně se skupinou
 - vytvářet scénář či aranžmá ve skupině s ostatními spolužáky v rámci tvorby vlastního vizuálního díla
 - formulovat otázky ANO/NE ze života panovníků

Slovní zásoba:

Lucemburkové, sestra, cizinec, císař, král, koruna, most, palác, hrad, kostel, lovení, otec, matka, syn, vnuk, vnučka, bratr, radnice, katedrála, univerzita, památky, relikvie, životopis, vlast, morová epidemie, šlechtic, nevhodný, náměstí, líný, nespokojený

Jazykové prostředky:

nechal postavit..., založil..., stal se..., oženil se s..., zemřel, cestoval, vzal si..., bojoval..., povolil postavit..., říkalo se mu..., zemřel, nechal vyrobit..., sbíral..., napsal..., bavil se, rozšířila se ..., byl sesazen..., ...nebavilo ho..., měl manželku..., byl nazýván...

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Další jazykové prostředky, které dopomohou žákovi k vyjádření obsahu:

Co	Proč	kde
Jsi syn / dcera? Bojoval jsi v/na/proti? Tvůj manžel / manželka/otec/matka se jmenoval/a? Narodil/a ses v roce ...? Oženil ses s? Byl/a jsi? Měl/a jsi? Založil jsi .../Připojil jsi .../ Chtěl jsi ...? Cestoval jsi..? Nazývali tě ...? / Říkali ti ...?	Žák se ptá otázky ANO/NE charakterizující osobnost a tím si opakuje významné události/vztahy z období Přemyslovců.	aktivita Hádej kdo jsem

Podrobný popis aktivit, které cíleně rozvíjí jazyková vyjádření:

1. Tvorba vývojového diagramu / plakátu

Žák OMJ společně s částí třídy vytvoří na základě zjednodušeného textu vývojový diagram událostí (a posloupnosti panovníků) s vyznačením důležitých mezníků a zakladatelských aktů Karla IV. Ostatní žáci si připraví doplňující informace týkající se jednotlivých založení (Karlův most, mostecké věže, palác na Praž. hradě, Karlštejn, katedrála sv. Víta ...). Výstupem bude společná prezentace např. v podobě plakátu.

2. Tvorba vlastního vizuálního díla - DŮ

Žáci ve skupině naaranžují fotografii či krátké video na zadané téma (založení Karlovy univerzity, stavba Karlova mostu, založení Nového Města pražského, bitva u Kresčaku, zajištění Václava IV. ...)

3. Hádej, kdo jsem

Vybraný žák si vylosuje jednu z osobností, které jsou spjaty s probíraným obdobím. Zbytek třídy má za úkol klást otázky, na které může „neznámý“ odpovídat ANO-NE, a uhodnout, o jakou osobu se jedná.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Autoři: P. Mácha, M. Jiroutová

Lucemburkové

1. Kdo jsou Lucemburkové?

- a) všichni lidé z Lucemburska b) významný rod (skupina příbuzných)
 c) lidé, kteří mají jméno začínající na L d) učitelé

2. Poznáte je? Podtrhněte všechny Lucemburky:

Ferdinand Habsburský, Zikmund Lucemburský, Jan Lucemburský, Eliška Přemyslovna

3. K obrázkům doplňte slova: oženil se, zemřel, cestoval, vzal si, bojoval

_____ L	_____ L	_____ L	SE se ženou = _____ SI ženu

4. Doplňte k obrázkům slova: katedrála, kostel, hrad, palác

___ D	K _____	K _____
P _____		

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
 ČESKÉ REPUBLIKY

Autoři: P. Mácha, M. Jiroutová

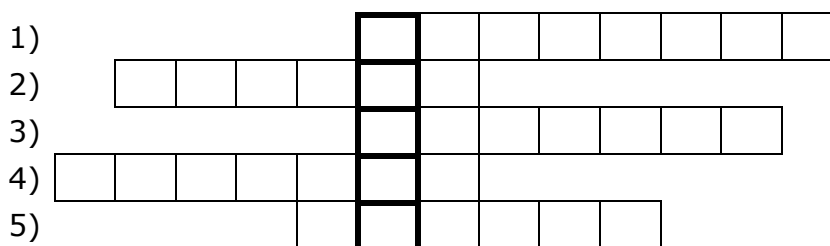
Jan Lucemburský

- Když zemřel poslední Přemyslovec Václav III. (1306), byly Čechy bez krále. Zůstala Eliška Přemyslovna, sestra Václava III. Českým králem se měl stát ten, kdo se ožení s Eliškou.
- **Syn římského císaře Jan Lucemburský si vzal Elišku Přemyslovnu, a proto se stal českým králem.**
- Jan Lucemburský často cestoval a nebyl v Čechách. Bojoval se svými vojáky v mnoha válkách v Evropě. Do Čech jezdil jen občas – říkalo se mu „král cizinec“.
- Jan Lucemburský povolil postavit radnici s orlojem na Staroměstském náměstí v roce 1338.
- Jan Lucemburský zemřel v roce 1346, když pomáhal francouzskému králi v bitvě u Kresčaku proti Anglii.

Staroměstská radnice (foto: autor)

5. Doplňte křížovku:

- 1) V jaké bitvě zemřel Jan Lucemburský? Zemřel v bitvě u
- 2) Jak se jmenoval král před Janem Lucemburským? III.
- 3) Co povolil postavit Jan Lucemburský na Staroměstském náměstí?
- 4) Jak se říkalo Janu Lucemburskému? „Král”
- 5) Jan se jmenovala manželka Jana Lucemburského? Přemyslovna

6. Doplňte do textu následující slovesa:

bojoval – stal se – si vzal – zemřel – pomáhal – cestoval - zemřel

Václav III. a Čechy neměly krále. Jan Lucemburský Elišku Přemyslovnu a českým králem. Jan Lucemburský často nebyl v Čechách, protože Protože do Čech jezdil málo, mu „král cizinec“. Jan Lucemburský ve válkách. Jan Lucemburský v roce 1346, když francouzskému králi v bitvě u Kresčaku.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Autoři: P. Mácha, M. Jiroutová

Karel IV.

- Jan Lucemburský měl s Eliškou sedm dětí. Nejstarší z nich byl Karel IV.
- Karel IV. byl vychován ve Francii a naučil se tu i několik jazyků – latinu, němčinu, italštinu, francouzštinu.
- **Karel IV. byl římský císař a český král.**
- **Nechal vyrobit novou královskou korunu**, která se jmenovala po sv. Václavovi (Svatováclavská).
- Karel IV. také nechal přestavět kostel sv. Víta, a tak vznikla **katedrála sv. Víta**.
- **V roce 1348 založil v Praze univerzitu (dnes se jmenuje Karlova univerzita).** Karel IV. chtěl, aby univerzita byla stejně dobrá jako univerzity ve Francii a Itálii. Proto pozval do Prahy učitele z celé Evropy, aby učili na univerzitě. Praha se stala hlavním centrem vzdělanosti v celé střední Evropě. Karlova univerzita byla první na sever od Alp a na východ od Rýna.
- V roce 1348 Karel IV. také založil Nové Město pražské. Zde bylo i největší náměstí v Evropě (dnes se jmenuje Karlovo náměstí).
- **Karel IV. nechal postavit kamenný most přes řeku Vltavu v Praze (Karlův most).**

Svatováclavská koruna

Karlův most

- Karel IV. nechal postavit nový palác na Pražském hradě.
- Nechal postavit i další stavby: hrad Karlštejn (na hradě Karlštejně byla uložena koruna římského císaře), hrad Kašperk, hrad Radyně, několik kostelů v Praze (Týnský chrám, chrám Panny Marie Sněžné).

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Autoři: P. Mácha, M. Jiroutová

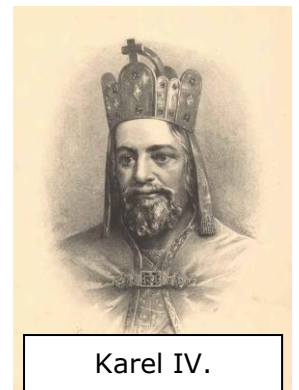

Hrad Karlštejn

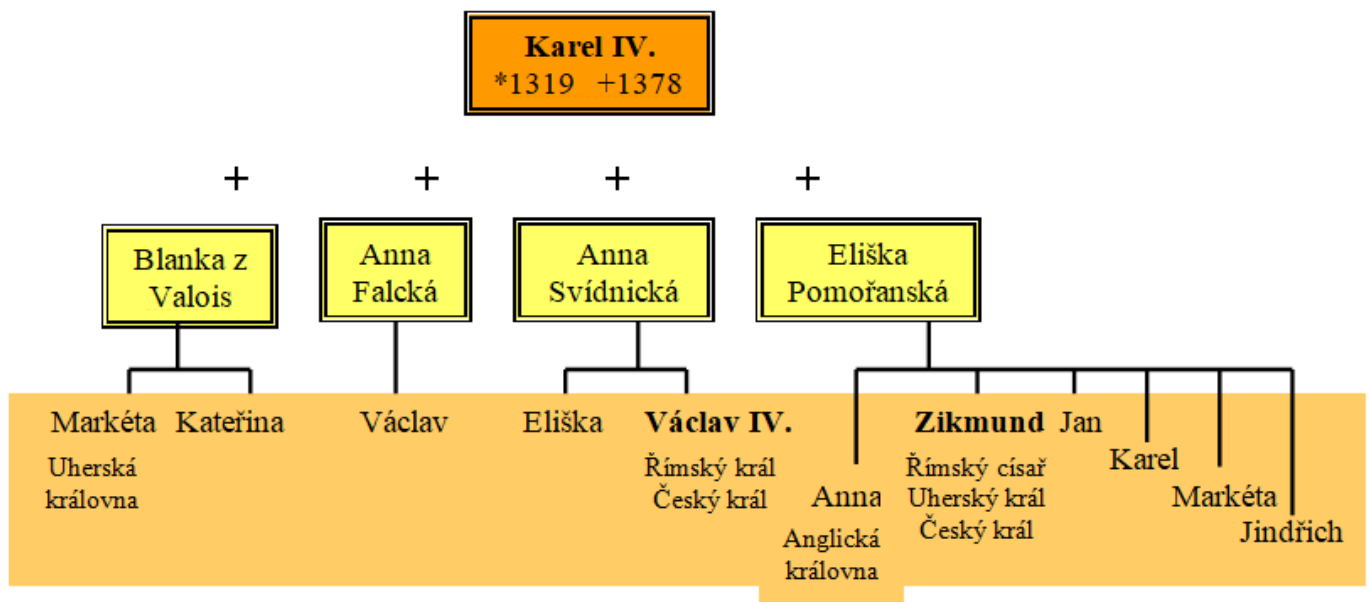

Hrad Kašperk

- Karel IV. sbíral památky po svatých (= ostatky, relikvie). Měl například kostru sv. Víta, trny z koruny Ježíše Krista, ubrus ze stolu Poslední večeře. Tyto ostatky pak jednou za rok vystavoval v Praze, aby se na ně mohli podívat všichni lidé.
- Karel IV. napsal také svůj životopis – *Vita Caroli* (*Život Karlovů*).
- Karel IV. měl 4 manželky a 11 dětí. 2 jeho synové byli dokonce římskými císaři.
- Karel IV. zemřel v roce 1378. Říká se o něm, že byl „Otec vlasti“ (vlast = země, kde jsem se narodil a kde žiji).
- Rodokmen Karla IV.:

Karel IV.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

7. Spojte části vět k sobě, doplňte chybějící slova a úplné věty napište.

Karel IV....

...nechal postavit...
...byl...
...nechal vyrobit...
...nechal přestavět...
...založil...
...měl...
...sbíral...
...napsal...

...kostel sv. Víta a vznikla tak _____ sv. Víta.
...Nové Město _____.
..._____ Karlštejn
...římský císař a český _____.
...Týnský _____.
...Svatováclavskou královskou korunu.
...památky po svatých (= _____).
...Karlovu univerzitu.
..._____ most.
...4 manželky a _____ dětí.
...nový palác na Pražském _____.
...svůj životopis, jmenoval se _____.

Příklad: Karel IV. nechal postavit Týnský chrám.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

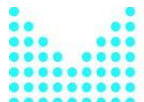
.....

.....

.....

8. Vytvořte křížovku o Karlu IV. pro své spolužáky.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

9. Spojte slova s jejich vysvětlením:

LÍNÝ	Vážná nemoc, která se ve středověku přenášela mezi lidmi, umíralo se na ní.
MOR	Člověk, kterému se něco nelíbí.
MOROVÁ EPIDEMIE	Člověk, který nechce pracovat, rád leží. Opak je PRACOVITÝ
NESPOKOJENÝ	Drahý kov, dělají se z něho šperky nebo medaile za 2. místo
ŠLECHTIC	Velké rozšíření nemoci, bylo hodně nemocných na velkém území
STŘÍBRO	Člověk vyššího postavení, měl moc, ale byl podřízený králi.

Václav IV.

- Karlův syn Václav se stal římským císařem a českým králem.
- Václava IV. vládnutí moc nebavilo, raději se bavil lovením zvěře a zábavou se svými přáteli.
- Čechy už nebyly tak bohaté, protože bylo málo stříbra v dolech v Kutné Hoře. V Čechách se rozšířila morová epidemie, proto lidé byli nespokojení.
- Šlechtici zavřeli Václava IV. dvakrát ve vězení, protože šlechtici chtěli o některých věcech rozhodovat sami.
- V roce 1400 byl sesazen z trůnu římského císaře, protože byl „líný a pro potřeby Svaté říše římské naprosto nevhodný“. Po něm se stal římským císařem jeho bratr Zikmund.

Václav IV.

10. Doplňte text:

Václav IV. byl Karla IV.

Václav IV. lovením zvěře.

Šlechtici o některých věcech rozhodovat sami,

proto Václava IV. do vězení.

Václav byl, a proto byl z trůnu.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

ÚKOLY K PROCVIČOVÁNÍ:

1. Napište, jak došlo k nástupu Lucemburků na český trůn.

Poslední Přemyslovec,

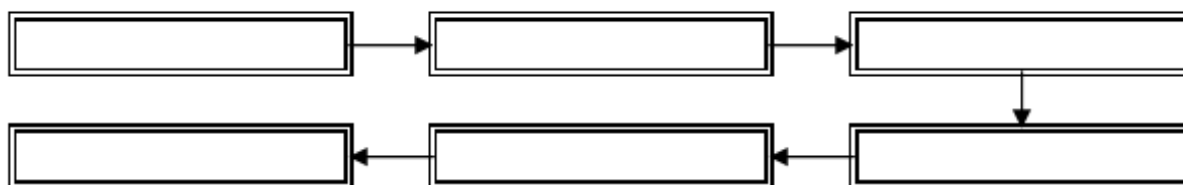
zůstala jen

Jan Lucemburský,

a tak

2. Seřad'te události, jak šly po sobě:

bitva u Kresčaku - Václav IV. (se stal) českým králem - smrt Karla IV. -
 svatba Jana s Eliškou - Karel IV. založil univerzitu - Zikmund (se stal) císařem

3. Doplňte, jak byli příbuzní. Použijte slova:

matka syn otec manžel
bratr vnučka vnuk

Jan Lucemburský byl _____ Karla IV.

Karel IV. byl _____ Blanky z Valois.

Václav IV. byl _____ Karla IV. a _____ Jana Lucemburského.

Václav IV. byl _____ Zikmunda.

Uherská královna Markéta byla _____ Jana Lucemburského.

Eliška Přemyslovna byla _____ Karla IV.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
 ČESKÉ REPUBLIKY

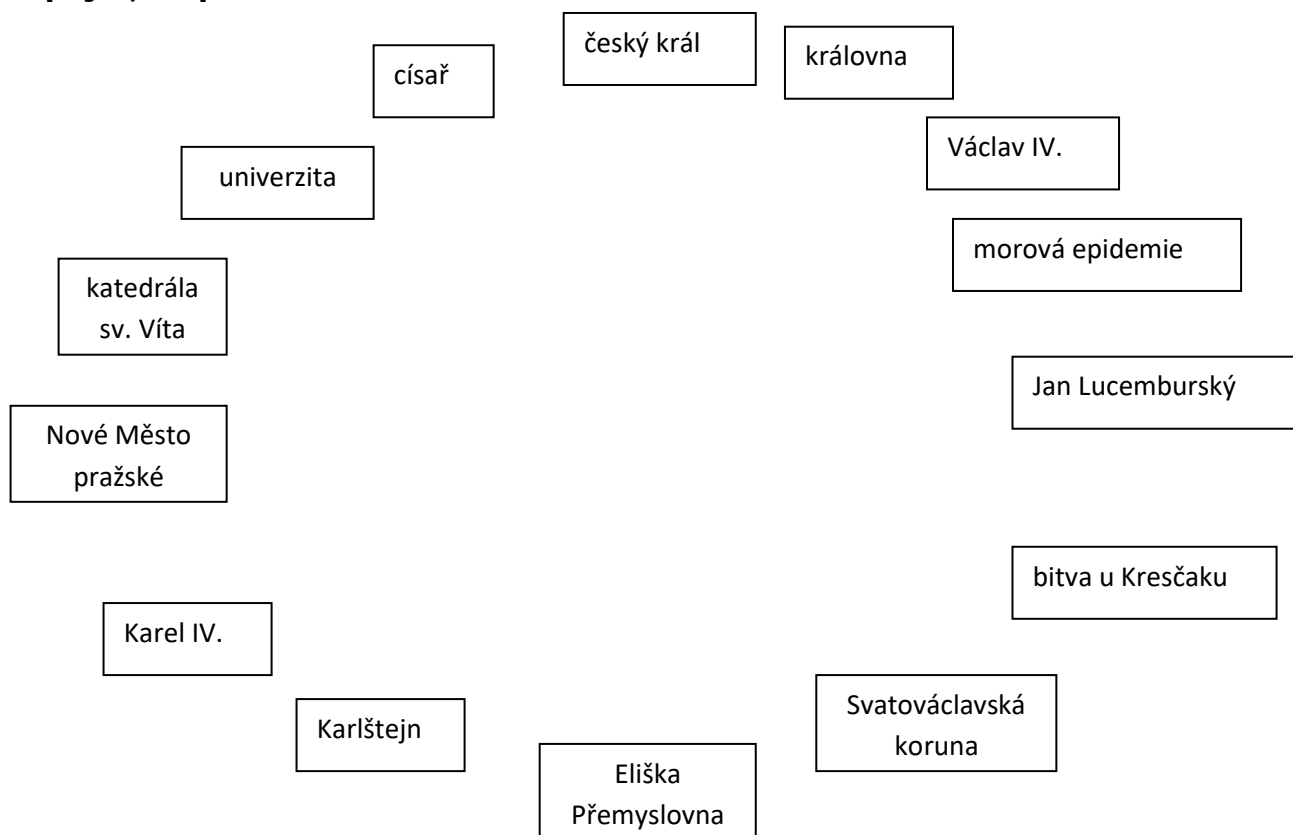
4. Nakreslete rodokmen svojí rodiny. Použijte slova:

matka syn dcera otec manžel manželka
sestra bratr vnučka vnuk babička dědeček

5. Spojte, co patří k sobě.

Vzal si (za manželku)	když zemřel
po jeho smrti	nechtělo se mu vládnout
vládnutí ho nebavilo	řekl, aby vyrobili
nechal postavit	oženil se s
nechal vyrobít	řekl, aby postavili
	byl líný vládnout

6. Spojte, co patří k sobě.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

7. Doplňte:

Jan Lucemburský ...	... měl manželku byl „král cizinec“, protože zemřel v bitvě ...
Karel IV. ...	... založil v roce 1348 nechal vyrobit novou postavil hrad měl ... manželky. ... byl nazýván „"
Václav IV. ...	... se bavil lovením a zábavou se svými byl sesazen

8. Napište, co důležitého udělal Karel IV. Použijte fráze:

nechal vyrobit, nechal přestavět, založil, nechal postavit, sbíral, napsal

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Použité zdroje:

Obrázky:

[cit. 2017-11-28] Dostupný pod licencí Public domain a Creative Commons na WWW:

<<https://www.goodfreephotos.com/vector-images/tombstone-and-grave-vector-art.png.php>>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Macquoid_Double-Handed_Sword.jpg>
 <<https://pixabay.com/cs/turistick%C3%A9-cestov%C3%A1n%C3%AD-2954034/>>
 <<https://pixabay.com/cs/man%C5%BEelstv%C3%AD-%C4%8Deled%C3%ADn-nev%C4%9Bsta-p%C3%A1ry-1530232/>>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pra%C5%BEsk%C3%BD_hrad,_M%C4%9Bstsk%C3%BD_trakt_01.jpg>
 <https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:CZE_Petrovice_u_Karvin%C3%A9_Kostel_sv._Martina_2.jpg>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Katedrala_svateho_Vita_zboku.jpg>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vaclav_IV.jpg>
 <http://cs.wikipedia.org/wiki/Svatov%C3%A1clavsk%C3%A1_koruna#/media/File:CopyCrownBohemia.jpg>
 <http://cs.wikipedia.org/wiki/Karl%C5%AFv_most#/media/File:Praag_012.jpg>
 <http://cs.wikipedia.org/wiki/Karl%C5%A1tejn#/media/File:Zamek_Karl%C5%A1tejn.jpg>
 <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ka%C5%A1perk#/media/File:Podzim_na_Ka%C5%A1perku.jpg>
 <http://cs.wikipedia.org/wiki/Starom%C4%9Bstsk%C3%A1_mosteck%C3%A1_v%C4%9B%C5%BE#/media/File:Prag_karlsbr%C3%BCcke_br%C3%BCckenturm_altstadtseite.jpg>
 <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Charles_IV,_Holy_Roman_Emperor#/media/File:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_IV.jpg>

+ autor výukového materiálu

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

